

Dönem : 3
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 320

Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/31)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 361/9436

1 . 12 . 1969

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27 . 6 . 1966 tarih ve 71 - 361/3775 sayılı yazımız.

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 11 . 1969 tarihinde kararlaştırılan «Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

Memleketin Deniz Savunması ile görevli Deniz Kuvvetlerinin durumunun düzeltilmesini teminen her çareye başvurularak asgari kuvvet hedefine ulaşacak bir tedarik plânı yapılmış ve bu gemilerin NATO ve dış yardımlardan teminine çalışılmış isede; dört muhribin tedariki için her hangi bir imkân bulunamamış ve Millî bütçeden temini zaruret halini almıştır.

Bu dört muhribin bedelinin bir adedi 50 - 60 milyon Türk lirası olmak üzere 250 milyon lira olacağı tahmin edilmektedir. Ancak gemilerin fiyatları yaşlarına, vasıflarına ve temin edilecekleri memleketlere bağlı olarak değişebileceğinden muhriplerin tedariki ve ödeme hususlarının tesbiti için beş yıl süre ile her yıl bütçesine elli milyon lira konmak üzere toplam olarak 250 milyon liraya ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu maksatla Deniz Kuvvetlerinin ihtiyacının karşılanması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesine yetki veren bu kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Millî Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No: 1/31

Karar No: 3

13 . 1 . 1970

Yüksek Başkanlığa

Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında kanun tasarısı, ilgili Millî Savunma ve Maliye bakanlıklarını temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının gerekçesinde arz ve izah olunduğu veçhile Deniz Kuvvetlerimizin ihtiyacının karşılanmasını ve asgari kuvvet hedefine ulaşabilmesini kısmen temin etmek gayesiyle Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için yıllık ödeme miktarı 50 milyon liraya geçmemek üzere 250 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesini temin zımında getirilen tasarı prensibolarak kabul edildikten sonra maddelerin tetkikine geçilmiştir.

1966 yılında Yüce Meclise sevk edilen tasarı çeşitli nedenlerle görüşülemediğinden kadük olmuştur, o zamanın şartlarına göre her muhribin bedeli aşağı - yukarı 50 - 60 milyon tahmin edilmişti bu bakımdan 250 milyon liraya dört muhrip satın alınabileceği hesab edilmişti. Oysa ki, değişen iktisadi şartlar muvacehesinde 250 milyon liraya dört muhrip satın alınabilmesi bugün için imkânsız görüldüğünden ve keza bazı harb gemilerinin motor, atış kontrol merkezleri ve roket sistemleri gibi mütemmin üzleri hariç, Gölcük Tersanemizde inşa edilmektedir. Bu bakımdan da gerekli yurt içi harb gemisi yapımında kullanılacak teçhizatın yabancı memleketlerden satın alınması öngörülmüştür. Harb gemilerinin einsinden çok bu günkü savaşta ateş üstünlükleri mühimdir. Bu yönden de Millî Savunma Bakanlığına supleks, inisiyatif verilmesi Deniz Kuvvetlerimiz için de büyük faydalar bağhyacağı aşikârdır. Sâri taahhüt kanunlarında olduğu gibi - ezcümle 186 sayılı Kanun - bu yetki tasarısında da böylece aslanan âzami limit ve senelik ayırabileceğimiz (Bütçeden) miktar nazarı itibara alınmıştır.

Yukarda arz ettiğimiz sebepler muvacehesinde tasarının 1 nei maddesi «Deniz Kuvvetlerinin ihtiyacı olan harb gemilerinin veya yurt içi harb gemisi yapımında kullanılacak teçhizatın yabancı memleketlerden satın alınması için yıllık ödeme miktarı 50 milyon lirayı geçmemek üzere 250 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Millî Savunma Bakanı yetkilidir.» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının 1 nei maddesindeki yapılan değişikliğe muvazi olarak tasarının matlabı da «Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden harb gemileri veya teçhizat satın alınması hakkında kanun tasarısı» şeklinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 2 nei ve 3 neü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Çankırı <i>Hazım Dağlı</i>		Kâtip ve bu Rapor Sözcüsü Manisa <i>C. Selçuk Gümüşpala</i>	
Adana <i>Hüsamettin Uslu</i>	Elâzığ <i>Hayrettin Hanağası</i>	Harbay <i>Ali Yılmaz</i>	İstanbul Orhan Kabalıbay İmzada bulunamadı
İstanbul <i>Sezai Orkunt</i>	Konya Sadi Koçaş İmzada bulunamadı	Konya <i>Baha Müderrisoğlu</i>	Manisa Söz hakkım mahfuzdur <i>Mustafa Orhan Davut</i>
	Niğde <i>Haydar Özalp</i>	Trabzon <i>Mehmet Arslantürk</i>	Van <i>Fuat Türkoğlu</i>

Bütçe Plân Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No: 1/31
Karar No: 85

11.5.1971

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında kanun ta-

sarısı) ve ön havalesi uyarınca Millî Savunma Komisyonunca düzenlenen rapor Millî Savunma ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de hazır buldukları oturumda görüşüldü;

Deniz Kuvvetlerinin vurucu gücünü teşkil eden, İkinci Dünya Harbinde inşa edilmiş ve normal ömürlerini tamamlamış, muhriplerden dört adedinin yenilenmesi maksadı ile yabancı memleketlerden satınalmalarını öngören kanun tasarısı 1965 senesinde Büyük Millet Meclisine takdim edilmiş Millî Savunma Komisyonundan geçmiş olmasına rağmen Meclis gündemine giremeden yeni seçimler sebebi ile kanunlaşma olanağını kaybetmiştir.

Tasarının sevkine âmil olan zorunluluklar artan bir şiddetle devam etmekte olduğundan, tasarısı, bu dönemde de Millet Meclisi İktüzüğünün 69 ncu maddesi uyarınca yenilenmiştir.

Tasarı kanunlaştığı takdirde, Deniz Kuvvetlerimizi çok daha güçlü ve modern bir seviyeye getireceği gibi birçok yönlerden millî ekonomimize ve gemi inşa sanayimize de katkıda bulunacaktır.

Filhakika Deniz Kuvvetlerimizin bugünkü gemi ve silâh ihtiyaçları, millî politikamıza paralel kuvvet hedefi ile muhtemel düşman imkân ve kabiliyetleri muvacehesinde, düne nazaran farklı duruma gelmiştir.

Doğu ve Batı Bloku ülkeleri, Deniz Kuvvetlerini gelişen teknolojiye paralel olarak teçhiz etmekte ve güçlü duruma sokmaktadır. Bu cümleden olarak su üstü vurucu kuvvetleri güdümlü mermilerle donatılmakta, bu suretle de isabet yüzdesi ve tahrip gücü artırılmakta, silâh menzili uzatılmaktadır.

Komşumuz Yunanistan ve Suriye dâhil birçok Orta - Doğu devlet bahriyeleri bu konuda her türlü teşebbüsü yaparak ön almışlardır.

Deniz Kuvvetlerimiz bir taraftan Amerikan ve Batı - Almanya askerî yardımlarından istifade ederek muhrip ve denizaltı gemilerini yenilerken diğer taraftan da vurucu gücün önemli bir unsurunu teşkil eden modern hücumbotlara ve bir kısım güdümlü silâhlara sahip olmak zorunluğundadır.

Konu millî ekonomi ve gemi sanayimiz bakımından da çok önemlidir.

Tasarıyı, yukarda mâruz hususlar muvacehesinde Komisyon kabule şayan mütalâa etmiş, Ancak Millî Savunma Komisyonunun değiştirilişinin gerekçesinde de ifade edildiği üzere,

Tasarı 1965 yılında Meclislere sevk edilmiş, dolayısıyla o tarihteki dünya fiyat konjonktürüne göre rayiç tesbit edilmiş idi âradan geçen 6 yıl gibi bir zaman zarfında değişen şartlar muvacehesinde bugün 50 milyon liraya bir muhrip satın alınması mümkün değildir. Millî Savunma Bakanlığına supleks inisiyatif verilmesi ve halen Gölcük Tersanemizde inşa edilen harb gemilerine dışarıdan temini zaruri teçhizatın satın alınmasını mümkün kılacak şekilde tasarının 1 nci maddesi ile buna paralel olarak kanun başlığında Millî Savunma Komisyonunca yapılan değişiklik Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmekle beraber «teçhizat» deyiminin genellikle silâh kavramını içine almadığı görüşü ile ve yurt içinde inşa edilecek harb gemilerimize gerekli olup halen yurt dışından temini zaruri inşa malzemesinin de metinde açıklıkla yer alması nedeniyle kanun başlığı ve 1 nci madde yeniden düzenlenmiş,

Yukarda da arz edildiği üzere tasarının sevk tarihi ile bugünkü şartlar muvacehesinde, Bakanlığa verilen sarf yetkisi 500 milyon liraya ve yıllık harcama tavanı da 100 milyon liraya çıkarılmış,

Yeni bir 2 nci madde tedvin edilmiş dolayısıyla yürürlük ve yürütme madde numaraları da 3 ve 4 olarak düzenlenmiş ve tasarısı bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan ve Sözcü

Ankara
M. K. Yılmaz

Kâtip

Erzurum
R. Danışman

Adıyaman
Y. Z. Yılmaz

Ankara
H. Balan

Millî Meclisi

(S. Sayısı : 320)

Ankara
H. T. Tokar

Ankara
A. Yalçın
İmzada bulunamadı

Ankara
C. Yorulmaz
İmzada bulunamadı

Balıkesir
C. Bilgehan

Bolu
H. İ. Cop

Diyanbakır
H. Değer
İmzada bulunamadı

Eskişehir
M. İ. Anı

Hatay
H. Özkan

İzmir
M. Altın
İmzada bulunamadı

İzmir
A. N. Erdem

Kars
K. Okyay

Kastamonu
H. Tosyalı
İmzada bulunamadı

Mariisa
H. Okcu

Maras
A. İmamoğlu

Niğde
M. N. Çerezci

Samsun
İ. Kılç

Tokat
İ. H. Balcı

Yozgat
İ. Kapısa

Zonguldak
K. Nedimoğlu

Hükümetin teklifi

Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden dört muhrip satın alınması için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Deniz Kuvvetlerinin ihtiyacı olan dört muhribin yabancı memleketlerden satın alınması için yıllık ödeme miktarı 50 milyon lirayı geçmemek üzere, 250 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Millî Savunma Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Millî Savunma ve Maliye bakanları yürütür.

29 . 11 . 1969

Başbakan
S. Demirel
Devlet Bakanı
R. Sezgin
Devlet Bakanı
H. Atabeyli
Devlet Bakanı
T. Bilgin
Devlet Bakanı
G. Titrek

Millî Savunma Komisyonunun değişikliği

Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden Harb Gemileri, veya teçhizat satın alınması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Deniz Kuvvetlerinin ihtiyacı olan harb gemilerinin veya yurt içi harb gemisi yapımında kullanılacak teçhizatın yabancı memleketlerden satın alınması için yıllık ödeme miktarı 50 milyon lirayı geçmemek üzere, 250 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Millî Savunma Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği

Deniz Kuvvetlerine yabancı memleketlerden Harb Gemileri, Harb Gemisi cihaz ve silâhları ve Harb Gemisi inşa malzemesi satın alınmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Deniz Kuvvetlerinin ihtiyacı olan harb gemilerinin veya harb gemisi yapımında gerekli olup dâhilden temin edilemeyen malzemelerin veya savaş güclerini artırmak amacı ile harb gemilerine monte edilecek teçhizat silâh ve sistemlerinin yabancı memleketlerden satın alınması için yıllık ödeme miktarı yüz milyon lirayı geçmemek üzere beşyüz milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri yüklenmelere girişmeye Millî Savunma Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Birinci madde gereğince kullanılacak lüzumlu ödenek her yıl Millî Savunma Bakanlığı bütçesine konulur.

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi 3 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 ncu maddesi 4 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

Adalet Bakanı <i>Y. Ziya Önder</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kılıç</i>
Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	Ticaret Bakanı <i>A. Dallı</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bakanı <i>S. O. Avcı</i>
İçişleri Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Turizm ve Tanıtma Bakanı <i>N. Cevheri</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. S. Çağlayangül</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakiboğlu</i>
Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>O. Oğuz</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Mentese</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>
	Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>

